

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

Praca w budownictwie jest uważana za jeden z najbardziej niebezpiecznych rodzajów działalności zawodowej w UE. Odsetek wypadków w przemyśle budowlanym jest wyższy niż w innych gałęziach przemysłu. Najczęstszymi przyczynami śmierci w tym przemyśle są upadki z wysokości, a następnie wypadki śmiertelne z udziałem pojazdów.

Według Eurostatu, mniej więcej jeden na trzy wypadki przy pracy to wypadek z udziałem pojazdów. Główne typy wypadków transportowych to:

- potracenia lub przejechania przez poruszające się pojazdy (np. podczas manewru cofania)
- upadki z pojazdów
- uderzenie przez przedmioty spadające z pojazdów
- urazy spowodowane wywróceniem się pojazdu.

Wynika stąd, że poprzez wyeliminowanie lub zmniejszenie zagrożenia wypadkami z udziałem pojazdów na placach budowy, liczbę wypadków śmiertelnych w tym sektorze można znacząco ograniczyć.

Wprowadzenie

Obowiązki wynikające z przepisów prawnych

Obowiązki pracodawców dotyczące zapobiegania wypadkom przy pracy wynikają z przepisów prawnych obowiązujących na mocy dyrektyw europejskich. Istotne w tym zakresie dyrektywy to:

- 89/391/EEC – dyrektywa „ramowa” – określająca podstawowe wymagania w odniesieniu do miejsc pracy
- 92/57/EEC – dotycząca minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach.

Pracodawcy mają obowiązek dokonać oceny ryzyka i podjąć praktyczne środki w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia swoich pracowników, prowadzić rejestr wypadków, zapewnić szkolenia i informacje, prowadzić konsultacje z pracownikami i współpracować z nimi oraz koordynować podejmowanie środków zapobiegawczych z podwykonawcami. Wyznaczono hierarchię zapobiegania wypadkom, a w tym: unikanie zagrożeń, eliminowanie zagrożeń u źródła, przystosowanie pracy do pracownika, zastąpienie niebezpiecznych sytuacji bezpiecznymi oraz nadanie priorytetu zbiorowym środkom ochrony nad środkami ochrony indywidualnej. Pracownicy mają prawo do otrzymywania informacji o zagrożeniach dla ich zdrowia i bezpieczeństwa, środków zapobiegawczych, procedur pierwszej pomocy oraz procedur postępowania w sytuacjach wyjątkowych. Ich obowiązkiem natomiast jest aktywna realizacja programu wprowadzania przez pracodawców środków zapobiegających wypadkom, postępowanie zgodnie z instrukcjami otrzymanymi podczas szkolenia oraz dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo własne i swoich współpracowników.

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów na etapie wstępnym budowy

Zapobieganie wypadkom rozpoczyna się wcześniej niż w momencie rozpoczęcia prac na placu budowy. Dzięki dobrym projektom oraz planowaniu na etapie wstępnym, architekci, projektanci i planiści mogą znacznie zmniejszyć ryzyko wypadków z udziałem pojazdów.

Ocena ryzyka

Wszyscy pracodawcy w państwach członkowskich UE mają nałożone przez prawo obowiązki wynikające z dyrektyw europejskich. Najważniejszą z nich jest dyrektywa 89/391/EEC (dyrektywa „ramowa”), określająca podstawowe wymagania dotyczące miejsc pracy. Istotna jest również dyrektywa 92/57/EEC dotycząca minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników pracodawca powinien przeprowadzić ocenę ryzyka oraz współpracować z podwykonawcami, zapewniając w ten sposób ochronę wszystkim zatrudnionym na placu budowy. Ocena powinna zostać przeprowadzona przez osobę mającą odpowiednie przeszkolenie i doświadczenie. Złożoność oceny będzie zależała od rozmiaru i typu placu budowy.

Istnieje kilka modeli przeprowadzania oceny ryzyka. Oto tzw. podejście „krok po kroku”.

1. Zidentyfikuj zagrożenia

Przeanalizuj wykonywane czynności robocze i określ zagrożenia wynikające z obecności pojazdów na placu budowy (np. manewry cofania, załadunek, rozładunek). Pamiętaj, że zagrożenie to wszystko to, co powoduje szkodę (tj. niebezpieczeństwo), ryzyko zaś, to możliwość (tj. prawdopodobieństwo) wystąpienia szkody.

Oto niektóre z czynników zwiększających prawdopodobieństwo wypadku z udziałem pojazdu:

- trudne warunki atmosferyczne
- trudne drogi dojazdowe
- presja czasu
- obecność na placu budowy pracowników zatrudnionych przez różnych podwykonawców.

Należy rozmawiać z pracownikami i ich przedstawicielami, włączyć ich w proces oceny ryzyka oraz poinformować o podejmowanych działaniach redukujących ryzyko. Kolejnym etapem rozwiązywania problemu jest włączenie wszystkich zainteresowanych w analizę przyczyn sytuacji, w których omal nie doszło do wypadku lub doszło do lżejszych wypadków. Przemyslenia te mogą nasunąć pomysły co do zmian w procedurach, warunkach środowiska pracy, a nawet w zachowaniu pracowników, które mogą zapobiegać występowaniu ryzyka w przyszłości.

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

Należy uwzględnić przede wszystkim następujące kwestie:

Potrącenie przechodnia

Najczęstszą przyczyną zgonów w wypadkach z udziałem pojazdów jest potrącenie człowieka przez pojazd. Ofiarą może być inny pracownik lub nawet sam operator pojazdu. Najczęstszą przyczyną tego rodzaju wypadków jest:

- słaba widoczność
- źle funkcjonujące hamulce (np. z powodu braku konserwacji)
- nieodpowiednio zaparkowane pojazdy (np. parkowanie na wzniesieniu bez odpowiedniego zabezpieczenia pojazdu)
- nieostrożne łączenie lub rozłączanie przyczep
- brak kwalifikacji u kierowców.

Wywrócenie się pojazdu

Nieomal jedna piąta zgonów w wypadkach transportowych w miejscu pracy spowodowana jest wywróceniem się pojazdu. Wózki widłowe, traktory-wywrotki, wywrotki i traktory – wszystkie te pojazdy są szczególnie podatne na wywracanie się ze względu na ich wysoko położony środek ciężkości, pracę na nierównym terenie, poruszanie się po pochylej powierzchni lub nieodpowiednio zrównoważone obciążenie.

Inne rodzaje wypadków z udziałem pojazdów

Inne zagrożenia dotyczące pojazdów poruszających się po placu budowy to:

- upadki podczas wsiadania do pojazdów i wysiadania z nich
- uderzenie przez ładunek, na przykład podczas korzystania z dźwigu lub wózka widłowego
- praca w pobliżu wiszących przewodów elektrycznych, podczas podnoszenia ładunku lub korzystania z dźwigu
- niesprawność pojazdów oraz
- kolizje z przedmiotami, w tym z innymi pojazdami.

2. Zastanów się, kto może zostać ofiarą wypadku i jak może do niego dojść

Pomyśl o każdym, kto mógłby stać się ofiarą wypadku w wyniku każdego z zagrożeń. Dotyczy to nie tylko pracowników, lecz także podwykonawców, osób pracujących na własny rachunek oraz osób postronnych. Należy zwrócić szczególną uwagę na pracowników młodocianych oraz na poruszanie się pojazdów po terenie, którego nie można wyłączyć z użytkowania publicznego.

3. Oszacuj ryzyko i podejmij decyzję o działaniach

Należy ocenić ryzyko wystąpienia każdego z zagrożeń, co oznacza oszacowanie prawdopodobieństwa zaistnienia wypadku oraz jego ciężkości. Jeśli istnieje ryzyko, że ktoś może odnieść obrażenia, należy rozważyć:

- czy można dane zagrożenie wyeliminować całkowicie?
- czy ryzyko może być kontrolowane?

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

- czy można przedsięwziąć środki zapobiegawcze chroniące wszystkich pracowników?
- czy potrzebne są środki ochrony indywidualnej do zapewnienia ochrony pracowników przed zagrożeniami, których nie można odpowiednio kontrolować za pomocą środków ochrony zbiorowej?

Należy rozważyć, czy istniejące środki bezpieczeństwa są adekwatne do występujących zagrożeń (np. plan placu budowy, trasy transportowe, oznakowania i sygnalizacja itp.) i jakie dodatkowe działania można wdrożyć w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy.

4. Przystąpienie do działania

Po zakończeniu oceny ryzyka należy określić niezbędne środki zapobiegawcze, w porządku od najważniejszych, a następnie podjąć działania, angażując w ten proces pracowników oraz ich przedstawicieli. Działania powinny być skoncentrowane na środkach zapobiegawczych (przede wszystkim trzeba zapobiec wydarzeniu się wypadku lub wystąpieniu choroby zawodowej), należy jednak wziąć pod uwagę środki mające na celu zminimalizowanie szkody w razie wypadku, choroby lub sytuacji awaryjnej.

Elementem działań zapobiegawczych powinno być zapewnienie wszystkim pracownikom odpowiedniej wiedzy oraz ich przeszkolenie. Należy sporządzić dokładną dokumentację zidentyfikowanych zagrożeń i dokumentację oceny ryzyka, określić grupy, w których najczęściej dochodzi do różnego rodzaju obrażeń i urazów, wskazać środki służące poprawie stanu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz unikaniu konkretnych zagrożeń i ryzyka, a także określić ich skuteczność.

Rozważając zastosowanie środków zapobiegawczych, należy zwrócić uwagę na:

- miejsce pracy
- wyposażenie robocze (np. pojazd)
- pracownika
- zarządzanie procesem pracy.

Bezpieczne miejsca pracy

- Należy sporządzić plan ruchu na placu budowy.
- Należy zapewnić, by wszyscy kierowcy zgłaszali się do zarządu placu budowy przed wjazdem na plac.
- Należy, o ile jest to możliwe, rozdzielić ruch pojazdów od ruchu pieszych.
- Należy sprawdzić, czy wyznaczone trasy są odpowiednie do pracy pojazdów i działań osób pieszych. O ile jest to możliwe, należy rozdzielić trasy ruchu pojazdów i pieszych. Do tego celu służą barierki. Jeśli barierki nie są ustawione, należy zadbać o odpowiednie ostrzeżenia. Trzeba też zapewnić odpowiednie przejścia dla pieszych na trasach ruchu pojazdów.

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

- Należy unikać manewru cofania poprzez lepsze rozplanowanie placu budowy; o ile nie uda się go uniknąć, należy stosować bezpieczne systemy cofania oraz, jeśli nie można wyeliminować zagrożenia innymi metodami, należy zapewnić, by osoba przeszkolona w zakresie naprowadzania pomagała kierowcy podczas tego manewru.
- Należy rozważyć wprowadzenie ruchu jednokierunkowego w celu zapobieżenia zagrożeniu kolizją.
- Należy sprawdzić, czy trasy ruchu pojazdów są odpowiednie dla typu i stanu technicznego pojazdów, które z nich korzystają. Trzeba się upewnić, czy są wystarczająco szerokie oraz czy podłoża i nawierzchnie są utrzymywane w dobrym stanie. Należy usunąć przeszkody, na tyle, na ile jest to możliwe, a jeśli nie można ich usunąć, trzeba upewnić się, że są wyraźnie widoczne. Należy unikać ostrych zakrętów w układzie drogi, a na zakrętach o słabej widoczności ustawić lustra.
- Należy sprawdzić, czy wprowadzone zostały odpowiednie oznakowania. Potrzebne mogą być oznakowania kierunku, ograniczenia prędkości oraz znaki pierwszeństwa. Należy ustalić, czy potrzebne są takie ograniczniki prędkości jak poprzeczne garby („spowalniacze”). Granice zatok przeładunkowych oraz wykopy muszą być wyraźnie oznakowane i otoczone barierkami, o ile zachodzi taka konieczność.
- Należy wprowadzić wyraźne oznakowania drogowe.
- Należy podjąć kroki w celu poprawy widoczności, na przykład poprzez zainstalowanie luster.
- Należy zastosować ograniczniki prędkości oraz znaki ostrzegawcze w miejscach, w których jest to niezbędne.
- Należy zastosować konstrukcje wspierające w miejscach, w których jest to konieczne do zapobieżenia wywróceniu się pojazdów oraz ich wypadnięciu z drogi.
- Należy sprawdzić, czy oświetlenie i widoczność umożliwiają bezpieczny przejazd przez plac budowy (zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz). Trzeba w sposób widoczny oznakować potencjalne zagrożenia, np. skrzyżowania dróg, przejścia dla pieszych, przeszkody.
- Należy się upewnić, że trasy ruchu są bezpieczne.

Bezpieczne pojazdy

- Należy się upewnić, że używane pojazdy są odpowiednie i bezpieczne.
- Należy nabywać pojazdy z odpowiednim wyposażeniem oraz spełniające wymagane standardy.
- Należy dokonywać regularnych przeglądów i konserwacji wszystkich pojazdów.
- O ile jest to konieczne, należy wprowadzić ogranicznik prędkości w pojazdach.
- Należy stosować systemy sterowania zapobiegające poruszaniu się pojazdów podczas pracy wózków widłowych przy załadunku i rozładunku.
- Należy stosować czujniki radarowe w celu ostrzegania kierowców, gdy muszą oni wykonywać manewr cofania zbyt blisko przeszkody.
- Należy sprawdzać, czy ładunek jest odpowiednio zamocowany.

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

- Należy sprawdzić, czy istnieje bezpieczny dostęp do pojazdu i możliwość opuszczenia go.
- Należy sprawdzić, czy pojazd wymaga zastosowania ostrzegawczej sygnalizacji dźwiękowej, np. na ciężarówkach wykonujących manewr cofania, oraz sygnalizacji świetlnej w celu poprawy widoczności.
- Należy sprawdzić, czy kierowca jest odpowiednio zabezpieczony przed uderzeniem przewracającymi się lub spadającymi przedmiotami. W razie potrzeby należy stosować systemy zabezpieczeń przed spadaniem przedmiotów ROPS oraz FOPS, chroniące kierowcę.

Pracownicy

- Należy sprawdzić procedury rekrutacji i szkolenia w celu zapewnienia, że kierowcy są w stanie pracować bezpiecznie.
- Kierowcy powinni być kompetentni w zakresie kierowania pojazdami oraz ich codziennej konserwacji.
- Kierowcy powinni charakteryzować się dobrym stanem zdrowia, sprawnością ruchową, dobrym słuchem i wzrokiem. Jedynie te osoby, które przeszły proces rekrutacji, zostały przeszkolone i otrzymały zezwolenie, mogą kierować pojazdami.
- Jeśli ruch pieszych nie może być rozdzielony w odpowiedni sposób, należy stosować odzież gwarantującą dobrą widzialność.

Zarządzanie transportem placu budowy

- Należy stosować procedury operacyjne (bezpieczne systemy pracy) zapewniające bezpieczeństwo kierowcy podczas rozładunku/załadunku pojazdów ciężarowych.
- Przy wjeździe na plac budowy oraz w odpowiednich punktach na placu należy wywiesić jego plan, przedstawiający trasy ruchu pojazdów, systemy ruchu jednokierunkowego itp.
- Należy wyeliminować lub ograniczyć dostęp pracowników do miejsc cofania pojazdów; wyjątkiem jest osoba przeszkolona w zakresie naprowadzania, która pomaga kierowcy, o ile zachodzi taka potrzeba.
- Należy upewnić się, że kierowcy otrzymali odpowiednie przeszkolenie w zakresie bezpiecznego kierowania pojazdami.
- Należy kontrolować prawa jazdy i świadectwa odbytych szkoleń.
- Należy wypracować procedury postępowania w zakresie konserwacji pojazdów, uzupełniania paliwa itp., oraz sprawdzać, czy są one przestrzegane.
- Należy zapewnić kierowcom samochodów dostawczych odpowiednią informację o zasadach ruchu na placu budowy.
- Należy zapewnić bezpieczne systemy pracy podczas załadunku i rozładunku pojazdów.

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

5. Aktualizuj wyniki analizy

Sposoby pracy, jak również wyposażenie czy stosowane substancje chemiczne podlegają ciągłym zmianom. Gdy zachodzi istotna zmiana, należy sprawdzić, czy nie pojawiły się nowe zagrożenia, nad którymi należy sprawować kontrolę. Na placu budowy może znajdować się wiele rodzajów pojazdów, między innymi:

- ciężarówki dostawcze
- wywrotki
- dźwigi
- wózki widłowe
- koparki
- spychacze
- minikoparki/miniładowarki typu „Bobcat”
- maszyny budowlane JCB.

Gdy na placu budowy pojawia się nowy typ pojazdu, należy przeprowadzić uzupełniającą ocenę ryzyka w celu ustalenia, czy wraz z nim nie pojawiły się nowe zagrożenia, nad którymi należy sprawować kontrolę.

Częste przyczyny wypadków oraz działania w celu ich wyeliminowania

Potrącenia osób przez pojazdy lub ich ładunek, szczególnie podczas manewru cofania

- Należy oddzielić trasy ruchu pojazdów i ruchu pieszych.
- Należy wprowadzić sygnalizację ostrzegającą pieszych przed zagrożeniem.
- Należy stosować procedury odnoszące się do wszystkich podwykonawców i osób postronnych przebywających na placu budowy.
- Należy kontrolować światła oraz sygnalizację dźwiękową cofania, zainstalowane na pojazdach.
- Każdorazowo należy sprawdzić, czy nikt nie jest zagrożony potrąceniem przez ruszający pojazd, szczególnie w obszarze zasłoniętym przez nasypy lub za pojazdem podczas manewru cofania.

Kolizje pojazdów z przedmiotami i przeszkodami znajdującymi się na placu budowy

- Należy zaplanować trasy ruchu z dala od zagrożonych lub potencjalnie niebezpiecznych konstrukcji.
- Należy zaplanować odpowiednio i wystarczająco szerokie trasy ruchu.
- Należy wyeliminować z tras ruchu miejsca, w których jest brak widoczności i występują ostre zakręty.
- Należy stosować system ruchu jednokierunkowego.
- Należy ustawić barierki chroniące przed kolizją.

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

- tras ruchu, na przykład poprzez umieszczenie wsporników, tak by pojazdy nie były w stanie o nie zahaczyć.
- Należy ulokować zatoki do załadunku z dala od wiszących kabli.
- Należy rozlokować trasy ruchu z dala od elektrycznych linii napowietrznych, linii oświetleniowych (kanałów kablowych), a jeśli to niemożliwe, zapewnić systemy chroniące przed kontaktem z nimi.
- Należy trzymać się wyznaczonych tras ruchu i przestrzegać zasad obowiązujących na placu budowy oraz procedur bezpiecznej pracy.
- Należy dostosować prędkość do warunków panujących na placu budowy.

Ignorowanie instrukcji producenta w zakresie bezpiecznego użytkowania

- Należy przestrzegać zaleceń producenta odnoszących się do wszystkich funkcji każdego pojazdu.
- Należy zapoznać się z instrukcją obsługi przed rozpoczęciem obsługi nieznanego pojazdu.

Niewystarczające przeszkolenie kierowców i osób wspomagających kierowców sygnalizacją

Należy zapewnić:

- odpowiedni proces rekrutacji kierowców
- regularną kontrolę wzroku kierowców
- testy sprawdzające zdolności do pracy (alkohol/narkotyki)
- kursy doszkalające dla kierowców
- odpowiednie informacje i instrukcje
- szkolenie w zakresie podstawowej konserwacji pojazdu
- nadzór nad pojazdami i kierowcami.

Niebezpieczny załadunek i transport materiałów na pojazdach

- Należy zaciągać hamulec ręczny, gdy pojazd jest zaparkowany, oraz zablokować koła, jeśli pojazd znajduje się na podjeździe.
- Należy rozróżniać procedury załadunku i rozładunku, szczególnie w zakresie stosowania hamulców oraz zapewniania stabilności pojazdów.
- Należy wysiąść z wywrotki podczas załadunku i sprawdzać, czy pojazd nie jest nadmiernie obciążony.
- Należy sprawdzić, czy ładunek jest równomiernie rozmieszczony i nie ogranicza widoczności.
- Należy dostosować prędkość do warunków panujących na placu budowy.
- Załadunku należy dokonywać wyłącznie na równym podłożu, przy zaciągniętym hamulcu ręcznym.

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

Listy kontrolne

Listy kontrolne bezpieczeństwa kierowania pojazdem

- Czy ograniczasz prędkość wjeżdżając na obszar, po którym poruszają się piesi?
- Czy obserwujesz otoczenie podczas pracy lub kierowania pojazdem?
- Czy znajdujesz się w odpowiedniej odległości od przejść lub tras, na których nagle mogą się pojawić piesi lub pojazdy?
- Czy znasz zasady korzystania z pojazdu w każdych warunkach pogodowych?
- Czy przed rozpoczęciem pracy upewniłeś się, że opony i hamulce oraz wszystkie części i akcesoria są w odpowiednim stanie?
- Czy masz zapięty pas bezpieczeństwa?
- Czy przed ruszeniem sprawdziłeś, że nikt nie jest zagrożony potrąceniem, szczególnie na obszarach, gdzie widoczność jest ograniczona?
- Czy trzymasz się wyznaczonych tras ruchu pojazdów oraz przestrzegasz zasad panujących na placu budowy i procedur bezpiecznej pracy?
- Czy przestrzegasz ograniczeń prędkości stosownych do warunków panujących na placu budowy?
- Czy poruszasz się zgodnie z sygnalizacją świetlną i komendami osoby sygnalizującej?
- Czy dokonujesz załadunku jedynie na równej powierzchni, przy zaciągniętym hamulcu ręcznym?
- Czy upewniasz się, że nie została przekroczona nośność pojazdu lub dozwolone obciążenie podnośnika?
- Czy wysiadasz z wywrotki podczas załadunku i rozładunku oraz upewniasz się, że pojazd nie jest nadmiernie obciążony?
- Czy upewniasz się, że ładunek jest równomiernie rozmieszczony i nie ogranicza widoczności z miejsca kierowcy?
- Czy unikasz pokonywania wzniesień, jeśli przekracza to możliwości techniczne pojazdu?
- Czy zjeżdżasz ze wzniesień po najłagodniej nachylonym zboczu na najniższym biegu oraz zjeżdżasz ze zbocza tyłem w celu zapewnienia dobrej stabilności i trakcyjności?
- Czy po unieruchomieniu pojazdu zaciągasz hamulec ręczny, gasisz silnik i wyjmujesz kluczyki ze stacyjki?
- Czy opuszczasz lub blokujesz łyżkę koparki, łopatkę zgarniaka, łyżkę ładowarki, naczepę wywrotki itp., gdy nie są używane, i pozostawiasz wszystkie kontrolki w pozycji neutralnej?
- Czy kierujesz pojazdem w sposób bezpieczny i ostrożny?
- Czy trasy ruchu są wolne od przeszkód i ruchomych przeszkód?

Listy kontrolne kierowcy

- Nie obsługuj pojazdu, gdy twoja zdolność do pracy jest ograniczona, np. na skutek choroby lub zaburzeń wzroku.

Zapobieganie wypadkom z udziałem pojazdów w budownictwie

- zakresie bezpieczeństwa.
- Przeprowadzaj codzienną kontrolę pojazdu i zgłaszaj wszystkie usterki
- Poznaj zasady i procedury stosowane na placu budowy, w tym procedury odnoszące się do sytuacji awaryjnych, i ich przestrzegaj.
- Zapoznaj się z systemem sygnalizacji.
- Dostosuj prędkość do wymogów bezpieczeństwa. Ostrożnie zbliżaj się do zakrętów.
- Jeśli nie możesz wyeliminować manewru cofania, upewnij się, że przeprowadzasz go w bezpieczny sposób, stosując się do zasad panujących na placu budowy.
- Jeśli nie można wyeliminować ruchu pieszych z określonego obszaru, rozważ skorzystanie z pomocy osoby naprowadzającej.
- Jeśli widoczność z pozycji kierowcy jest ograniczona, korzystaj ze wspomaganie widoczności (np. lusterek) lub pomocy osoby naprowadzającej. Jeśli stracisz z oczu osobę naprowadzającą lub wspomaganie widoczności nie działa prawidłowo – ZATRZYMAJ SIĘ !
- Wyłącz silnik przed dokonaniem jakichkolwiek regulacji lub usuwaniem blokad.